

Městská knihovna v Praze

Koncepce rozvoje příspěvkové organizace Městská knihovna v Praze v období 2017 – 2022

*Vize: stát se otevřenějším a spojujícím institutem pro širokou veřejnost i
minority za využití nejnovějších technologií*

Obsah

Úvod.....	3
SWOT analýza Městské knihovny v Praze.....	4
1. Komunitní centrum.....	6
2. Optimalizace knihovních sítí a fondů.....	7
3. Technologický rozvoj.....	8
4. Nová výstavba knihoven – Petřiny.....	10
5. Vzdělávání pracovníků	12
Závěr	12

Úvod

Knihovny¹ v 21. století zajišťují kontinuitu zpřístupňování dokumentů a informací, setkávání lidí a myšlenek, vzdělávání, četby a čtenářství. Zároveň však nabízejí nové formy služeb, které ne vždy jsou veřejnosti dostatečně známé, které si lidé doposud s knihovnami nespojují. Proto je v dalším období nezbytné sledovat dva sobě neoddělitelné principy: efektivitu činnosti knihoven a marketing jejich služeb. Panuje mylná představa o tom, že všechny knihovny jsou stejně kvalitní a že o knihovnách každý ví, a proto je není nutné prezentovat. Sledování trhu volného času, rozvoj celoživotního vzdělávání prostřednictvím knihoven, počítání návratnosti veřejných prostředků investovaných do knihoven jsou formy práce nutně podporované tvorbou celostátních metodik. A můžeme jít ještě dál. Lidé, kteří čtou, mají aktivnější přístup k životu, sdružují se ve spolcích a organizacích, navštěvují kulturní akce a dají se hůř obelhat. Voliči, kteří jsou negramotní, jsou snáz ovlivnitelní. Na ty postačí i docela levná kampaň, aby volili toho, kdo jimi chce manipulovat. Známa schémata využívají politici i prodejci. Jakmile klesá pod určitou úroveň míra vyšší gramotnosti, je ohrožena demokracie jako taková. Čtení má přímý vliv na míru demokratizace společnosti. Tkzv. Kritická gramotnost pomáhá člověku občanovi odolávat nejrůznějším extremistickým lákadlům. Z vědeckých výzkumů skutečně vyplývá, že děti čtenářů řeší své spory častěji jemně, nejsou agresory, nevyhledávají a nezpůsobují tolik konfliktů. Prostě proto, že si z knih osvojily nejen zdvořilostní fráze, ale i schopnost pojmenovat své potřeby, svět kolem, situace, které zažívají.

Celá koncepce vychází i z dokumentu „Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2017 – 2020“, který byl přijat českou vládou v listopadu 2016. Nutné je také reflektovat součinnost s Národní knihovnou, jejíž nová budova má stát na území hlavního města Prahy a do jejíž činnosti Magistrát hl. m. Prahy v minulosti několikrát vstoupil s dalekosáhlými důsledky. Pro připomenutí dění kolem nové budovy Národní knihovny v Praze. Když počátkem roku 2007 došlo k vyhlášení výsledků mezinárodní architektonické soutěže s vítězným návrhem Jana Kaplického (z celkem 355 došlých návrhů), nejprve do řízení bezprecedentně zasáhl prezident republiky Václav Klaus. Raději by se prý na protest přivázel ke stavebním strojům, než aby takový blob vznikl.

Od doby, kdy se na Letné slavnostně předávaly základní kameny pro novou budovu – sliboval tehdejší pražský primátor součinnost a vstřícnost hlavního města ke stavbě knihovny. Přislíbil odprodej pozemku o rozloze 10 000 m², na němž měla budova stát, za netržní cenu, přislíbil i přizpůsobení stavby nedalekého tunelu Blanka budoucí budově a vyjádřil přesvědčení, aby k vybudování stavby došlo co nejdříve. Hovořil o hrdosti, a pýše, že Praha bude mít novou budovu Národní knihovny.

Podle architekta Zdeňka Lukeše byla hlavním důvodem primátorova obratu avantgardnost návrhu.

V prosinci 2004 podepsal bývalý ředitel NK Vlastimil Ježek s městem memorandum o výstavbě nové budovy Národní knihovny tedy právě na Letné. V březnu 2006 schválilo zastupitelstvo hlavního města Prahy takřka jednomyslně prodej pozemku pro potřeby téhle stavby. A tak byla 16. Května 2006 vyhlášena ona „mezinárodní otevřená anonymní projektová architektonická soutěž“.

Asi žádný jiný architektonický projekt v listopadové ČR nevyvolal tolik zájmu, vášní a reakcí mezi odbornou i laickou veřejností jako právě Kaplického stavba. Samotný autor ji nazýval blob.

Ještě v polovině ledna 2008 prohlásil Václav Havel: „Doufám, že to, co my píšeme, se v Praze dočká důstojného místa.“ Ale to už byl jen slábnoucí hlas těch, jimž se dnes říká pražská kavárna.

vy¹ <http://ukr.knihovna.cz/koncepce-rozvoje-knihoven-cr-na-leta-2017-2020/>

O vývoji stavby Kaplického blobu začala také natáčet časosběrný dokument režisérka Olga Špátová. Slavnostní premiéra snímku měla proběhnout v roce 2013. Nakonec proběhla již 18.dubna 2010, přesně rok po úmrtí architekta Jana Kaplického, kdy už byly rozmetány poslední naděje na realizaci jeho projektu. Blíže se těmto souvislostem budu věnovat v kapitole 4.

SWOT analýza Městské knihovny v Praze

Silné stránky

- Česko má nejhustší síť knihoven na světě, je jich 5415, to je víc než základních škol. Jedna knihovna připadá na 1971 lidí, v USA je to desetkrát méně, tam mají jednu knihovnu na 19583 lidí. Podle Svazu knihovníků se ročně v českých knihovnách "protočí" desítky milionů knih. Nepůjčovanějším autorem českých knihoven je Vlastimil Vondruška s téměř 40 tisíci výpůjčkami v roce 2015. Nepůjčovanější knihou posledních tří let jsou Žitkovské bohyně Kateřiny Tučkové. V případě dětských knih jsou jasným šlágrem všechny díly Malého poseroutky.
- Proškolených 90 % zaměstnanců pro optimální pomoc čtenářům
- Rozšířená možnost vrácení knih kdekoliv a kdykoliv (biblioboxy)
- Dobrá spolupráce mezi jednotlivými pobočkami
- Částečně uskutečněná revitalizace jednotlivých poboček
- MKP je vnímána jako smysluplná instituce
- Naplňování všeobecných standardů knihovnických služeb (IFLA, MK ČR a jiné)
- Aktivní spolupráce se zahraničními sdruženími
- Široká nabídka knižních tištěných titulů
- Spolupráce s lítačka.cz

Slabé stránky

- Klesající počet čtenářů
- Částečná optimalizace knihovní sítě
- Nevyužitá literatura pro e-knihy
- Audioknihy
- Nedostatečné začlenění knihoven do systému školního i mimoškolního vzdělávání (celoživotního vzdělávání dospělých)
- Různé vybavení (pohodlné židle) v pobočkách
- Určité části Prahy bez knihoven
- Nedostatečná nabídka mobilních aplikací
- Bariéry a znevýhodněné sociální skupiny
- Náboženské minority (v násobku roste počet muslimů na území hl.m. Prahy)
- Neefektivní systém odměňování zaměstnanců

Příležitosti

- Rozvoj komunitního centra
- Využití internetu a nových technologií
- Rozšíření systému povinného výtisku na síťové/online digitální dokumenty
- Zapojení knihoven do systémů školního a mimoškolního vzdělávání

- Celoživotní vzdělávání dospělých
- Vybudování knihovny Petřiny
- Zajistit rovný přístup k informacím
- Integrace národnostních a náboženských menšin do většinové společnosti
- Zvyšovat počty a prostor pro e-knihy a audioknihy

Hrozby

- Hyperinflace informací
- Zahlcenost čtenářů
- Pokles zájmu o knihovnické služby při osobní návštěvě
- Nedostatek financí pro příspěvkové organizace může zapříčinit náhlé změny při revitalizaci jednotlivých poboček

Přestože silné stránky Městské knihovny v Praze převyšují, je potřeba tzv. neusnout na vavřínech a nenechat se ohrožit případnými neúspěchy, naopak využít veškeré možné příležitosti, které tato doba a tento svět nabízí.

Návrhová část

1. Sloužit občanům jako komunitní centrum
2. Optimalizace knihovní sítě a fondů
3. Technologický rozvoj a virtuální prostředí
4. Výstavba knihovny Petřiny
5. Vzdělávání pracovníků
6. Začlenění znevýhodněných skupin

1. Komunitní centrum

Knihovny jsou tradičním a přirozeným centrem sociální inkluze. Prostor knihovny je tedy sdíleným veřejným prostorem pro všechny bez rozdílu a bez ohledu na jazyk, náboženství nebo handicap. Prostorem, který musí být otevřený a zároveň bezpečný, odpovídá potřebám a požadavkům uživatelů a zároveň je ekonomicky efektivní.

Základní principem je rozvíjení vyšší čtenářské gramotnosti dětí i dospělých, potažmo i digitální gramotnosti. Při práci v knihovně je třeba reflektovat čtyři fáze čtenářské iniciace od preproduktivního až po postproduktivní věk člověka.

Čtenářem se stává mnohem dřív, než samo umí poznat první písmenka. Klíčové slovo je předčítání. To je první čtenářské iniciace. Další fází je čtení související se školní výukou, slabikování z čítanek a první doporučená četba. Z výzkumu malých čtenářů od Ireny Prázové a několika dalších autorů (výzkum vyšel knižně v Hostu pod názvem České děti jako čtenáři) vyplývá zajímavá věc: do zhruba osmi let berou děti čtení v rámci školy jako zábavu, ale jak se zvyšují nároky a povinnosti, vnímají (hlavně kluci) knihy stále víc jako něco nudného a nepříjemného. Kolem 10 let věku může radost ze čtení úplně vymizet – částečně právě kvůli příliš striktnímu přístupu. Cestou je nenutit povinné knihy nezešměšňovat fantasy nebo takzvané young adult žánry jako něco brakového. Další fáze čtenářství nastává právě ve věku kolem 10 let – to je doba, kdy se dřív četl Foglar nebo indiánky, dnes je nahrazuje třeba právě fantasy. Poslední, čtvrtá fáze čtenářství přichází s rodičovskou rolí. Znovu se díky dětem vracíme ke knihám, které jsme už jednou četli, a nacházíme v nich nový rozměr. V dospělém věku, když je sami předčítáme svým dětem, objevujeme kouzlo jazyka, přesahy, hlubší rozměr. A protože čtenářství je celoživotní proces, teprve v téhle fázi se z člověka stává čtenář. Důležité je, že zde dostáváme možnost zažít vztah ke knihám z druhé strany, z pozice předčítačů a doporučovatelů nebo mentorů.

Městská knihovna v Praze nabízí, mezi jiným, i setkání se známými osobnostmi, pořádá besedy, přednášky, proto může využívat tento potenciál například při čtení známými osobnostmi pro děti. Případně využít i určitý druh předčítání pro dospělé.

Je potřeba zvýšit počet knihoven nabízejících kvalitní vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity, knihoven, které podporují kreativitu a vytvářejí širokou nabídku vzdělávacích i relaxačních aktivit pro různé skupiny uživatelů. Knihovna může postupně nahrazovat klasická islámská centra, kde se muslim izoluje a stagnuje, kulturními centry, ve kterých se člověk zabývá uměleckými a duchovními aktivitami a nejenže přijímá cizí kulturu, ale může také nabízet to nejlepší z té své. Úspěšně se integrovat neznamená zapomínat či negovat svůj původ. Musí se nastavit jasné a pevné mantinely. Společnost přestává věřit v hodnoty, ke kterým dospěla po několika stoletích. Čím dál více tak budou lidé volat po diktatuře nějaké silné osobnosti, která udělá pořádek. Když se bude většina muslimů tady cítit jako plnohodnotní evropští občané, budou takového radikála sami považovat za nebezpečného narušitele. Tímto způsobem se dá i navýšit klesající počet akcí knihovny. Viz. graf.

Vhodným doplňkem mohou být i vybudované nabíjecí zařízení pro telefony, čtečky či tablety čtenářů. Dobu strávenou v centru tak lze využít smysluplně čtením knih nebo třeba jen jako setkání se známými lidmi, posezení u dobré kávy. Rekonstrukce jednotlivých poboček přináší například pohodlná křesla namísto tvrdých židlí. Cílem zůstává, aby se čtenář cítil jako doma.

Základním pilířem zůstává vybudování knihovny jako veřejné, ale bezpečné místo.

2. Optimalizace knihovnických sítí a fondů

Velkým problémem této doby je nedostatečné financování nákupu knih nebo dalších informačních zdrojů. I když se zdá být rozpočet čím dál více omezenější, je zapotřebí obnovovat literaturu, nakupovat novou – zejména tu cizojazyčnou (zahraniční populárně – naučná literatura, beletrie, jazykové příručky), aby i jiné komunity mohly navštěvovat Městskou knihovnu a vzdělávat se.

V českém jazyce nadále zvýšit objem nákupu tištěných informačních zdrojů, nepřestávat inovovat.

Nedostatečná je koordinace nákupu elektronických informačních zdrojů pro oblast výzkumu a vývoje (viz Technologický rozvoj). Zlepšit koordinaci při nákupu těchto zdrojů, převážně pro laickou (širokou) veřejnost. Nezaměřovat se pouze na tištěnou literaturu, ale i na elektronické zdroje s odkazy na otevřené knihy a časopisy.

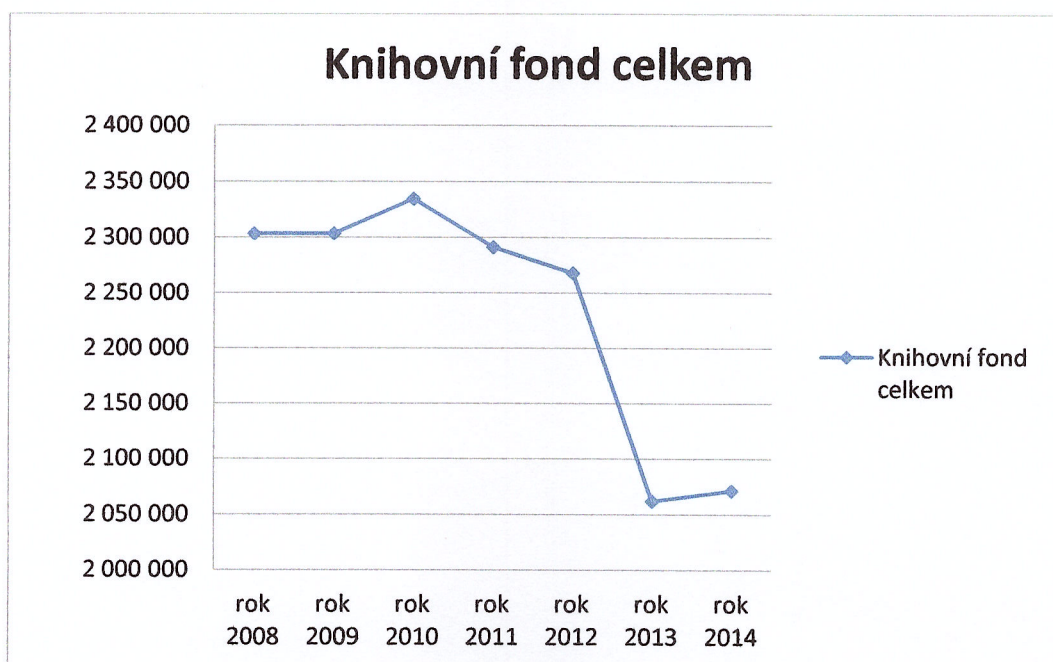
V roce 2017 by se mělo zahájit virtuální prostředí a implementovat system digitalizace knih, převážně těch národně historických a těch, které jsou přítomny pouze v některých knihovnách a nejsou prozatím přemístitelné. Pilotním bodem zůstává klást důraz na kvalitu fondu regionální literatury.

Pokračovat v projektu Česká knihovna na podporu akvizice nekomerčních titulů původní české literatury, literární vědy a věd příbuzných pro knihovny zapsané v evidenci knihoven².

Nezanevřít na Koncepti trvalého uchování knihovnických fondů tradičních dokumentů v knihovnách ČR, budovat nové strategie a vyřešit optimální nakládání s málo využívanou literaturou, pokračovat v

² 6 § 5 z.č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon)

odkyselování knihovních fondů a především si předávat nové poznatky a příklady z praxe mezi ostatními knihovnami. Dále je třeba zastavit pokles knihovního fondu. Viz. graf.

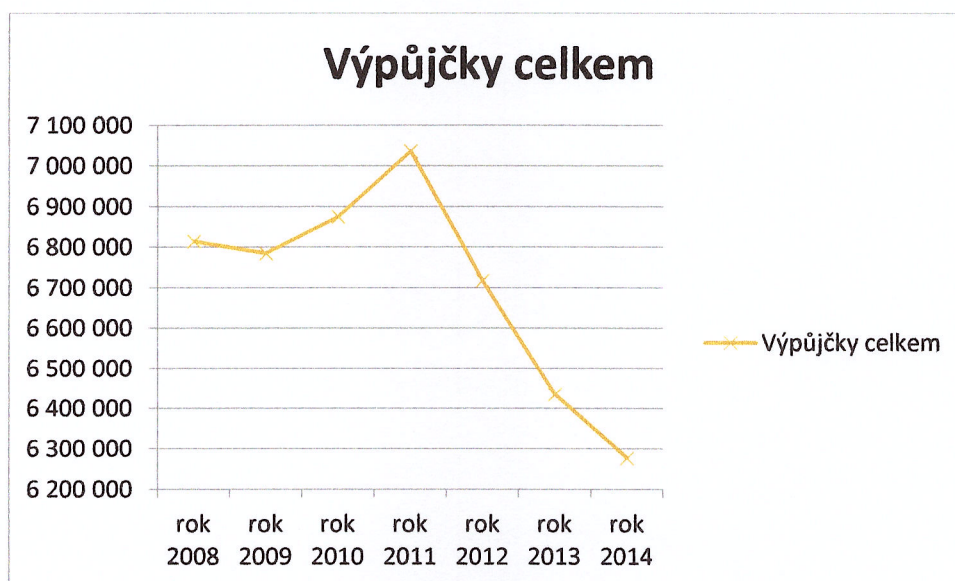
Digitalizace druhotných dokumentů, jejichž autorem je přímo Městská knihovna Praha – zvláště historické a unikátní fondy.

Věcné zpracování hudebnin.

Dále věnovat pozornost knihovním sítím, převážně budování nových knihoven, přiměřování poboček, případně jejich rušení (dále v bodu 4).

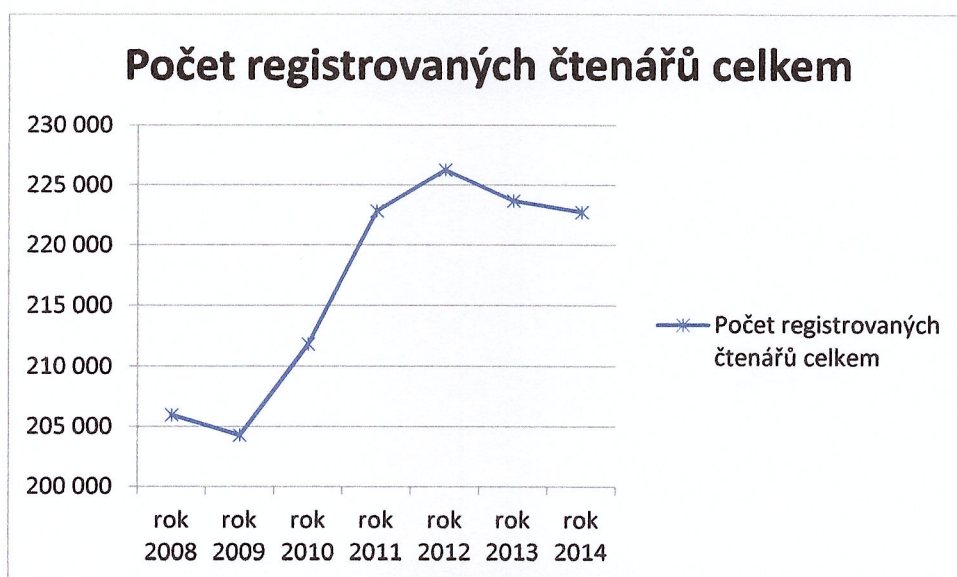
3. Technologický rozvoj

V této fázi je doslova potřebné umět se přizpůsobit klientům – čtenářům. Jestliže nás dnešní doba žene kupředu hlavně díky internetu a datovým přenosům, je nanejvýš vhodné využít tuto příležitost a vyplnit díru na trhu tím, že rozšíříme služby pro čtení knih – tzv. e-knihy. Daná elektronická zařízení jsou praktickým doplňkem téměř každé druhé domácnosti v Praze a pokud lidé nepřimějeme, byť dobrovolným způsobem, aby navštěvovali naše knihovny po celé Praze, můžeme jim alespoň nabídnout možnost stažení (vypůjčení) knihy do elektronické čtečky. V současné době se pracuje se systémem www.e-knihovna.cz, která čítá na 400 titulů elektronických knih Městské knihovny v Praze. To by mělo posloužit i k zastavení trendu klesajících výpůjček. Viz. graf.

Do budoucna je zapotřebí přidávat další tituly, přinejmenším rozšířit portfolio žánrů. Nadále by měla Městská knihovna všeobecně umět čtenářům pomoci vybrat či doporučit, které knihy číst a tím ušetřit čas pro čtení jako takové. Zaměstnanci musí být schopni odborné asistence, doporučit lze vhodná školení a zavedení nových kritérií pro vnitropodnikovou komunikaci. Městská Knihovna má nyní přes 2.000.000 svazků, proto pro čtenáře není jednoduché se umět rychle orientovat a rozhodovat.

K fungujícímu rozvoji knihoven je zapotřebí věnovat velkou pozornost technickému zázemí, především zabezpečit kapacitní a bezpečná úložiště dat. V současné době má platný čtenářský průkaz téměř 220.000 uživatelů. U každého klienta se evidují jak výpůjční seznamy, zpoždění, peněžní zálohy na kartě, tak i e-mailové adresy a informace o uživateli, které se používají například k upozornění, že se blíží čas vrácení vypůjčených knih. Velké množství dat musí Městská knihovna zabezpečit virtuálními servery, a to samozřejmě bez degradace výkonů. Novinkou knihovny se stává i systém prodloužení výpůjček online, což při předpokladu maximálního množství vypůjčených knih čítá na 60 interních odkazů u jednoho uživatele. I to zabrání poklesu registrovaných čtenářů. Viz. graf.

Dalším návrhem k tomuto bodu se stává posílení wi-fi sítí v knihovních centrech, jež nabídne lidem možnost jít si do knihovny třeba jen odpočinout a zároveň se například setkat s přáteli. Tento bod koresponduje s 1. částí koncepce, alias vize Komunitní centrum.

Podmínkou rozvoje se stává inovace webových stránek knihovny, které jsou a budou zapotřebí pracovat s větší intuitivností, přehledností, snazším vyhledáváním, možností komunikovat online přímo s knihovníky a mnohé jiné.

Rozvoj digitálních knihoven je prioritou tohoto návrhu. Lze zaznamenávat rostoucí počet elektronických publikací, které nemají svou tištěnou podobu (tzv. born-digital). Ačkoliv to nemusí tak vypadat, i tyto publikované e-knihy či materiály jsou významnou složkou kulturního dědictví. Smyslem je vybudovat silnou centrální službu, kterou lze označit jako Centrální portál knihoven.

4. Nová výstavba knihoven – Petřiny

V současné době (2016) je v Praze celkem 41 poboček městské knihovny a 3 pojízdné bibliobusy, které zajišťují obsluhu míst, kde nejsou kamenné pobočky, popřípadě když jsou dlouhodobě uzavřené. Tuto službu musí zajišťovat jednak řidič autobusu a jednak kvalifikovaný knihovník. Autobus má k dispozici zázemí v ateliérech Hostivař a vlastní knihovní fond. Vybaven je také internetem.

S výstavbou metra linky A se rozšířily obzory pro výstavbu další budovy knihovny v části Prahy – Petřiny. Dojždět mohou jak lidé z blízkého okolí, tak třeba z Řep. Základem je kvalitní prostorové a technické vybavení. Uvolněná částka na tento projekt se pohybuje okolo 100 mil. Kč. Zajímavostí je, že se stane teprve pátou budovou, která v Praze vznikla přímo jako knihovna. Počítá se s dvoupodlažní knihovnou, jejíž interiér bude rozdělen do jednotlivých zón tak, aby vyhovoval veškerým nejrozmanitějším čtenářským požadavkům. V rámci počáteční vize – stát se více komunitním centrem – bude toto místo vhodné pro sdílení místního kulturního života. Projekt počítá i s halou pro malá hudební či divadelní představení. Chybět nebude ani učebna vybavená pro přednášky a počítačová školení. Možnost vybavení kavárny pro příjemná setkávání, studium, volný čas a pro rozvoj kreativity. Sklepní prostory by se daly využít pro uchovávání povinných výtisků časopisů.

Vždy je však třeba mít na paměti stavebně technické komplikace, které nastaly v minulosti u Národní knihovny ČR. Po odmítnutí projektu blobu od architekta Kaplického se politici domnívali, že vše vyřeší rekonstrukcí, respektive italizací historické budovy Klementina a dostavbou depozitáře knihovny v Hostivaři. Jenže realita je jiná. K prvnímu kolapsu Národní knihovny kvůli nedostatku prostoru se už neodvratitelně schylovalo v polovině devadesátých let. Katastrofální prostorová situace s ukládáním fondu byla částečně zažehnána přebudováním areálu bývalého podniku Výstavnictví, kde se za socialismu mezi jiným vyráběly transparenty a mávátka pro prvomájové průvody, pro potřeby depozitáře a některých provozů knihovny. Šlo však o čtyřicet let starou budovu, jež byla vystavěna k úplně jiným účelům.

Hlasy knihovníků, že v historickém, památkově chráněném objektu loze provoz na úrovni 21. století při nejlepší vůli sotva zajistit, nikdo vážně neposlouchal. Mediální maskování po zavržení nové budovy na Letné – vybudování podzemních úložných prostor pod Klementinem – vzalo záhy za své. V záplavové oblasti je to dílem šílenství, dílem plýtvání veřejnými prostředky. Musela by se totiž

vybudovat neprodyšná vana s režimem zajišťujícím stálou teplotu a vlhkost, a jištěná navíc čerpadly a jinými technickými prostředky, aby se eliminovala možnost nenahraditelných ztrát na knižním fondu.

Rovněž vzývaná bezproblémovost kyvadlové dopravy mezi Klementinem v centru města a vzdušnou čarou devět kilometrů vzdáleným depozitářem v Hostivaři, na jehož trase měly putovat výpůjčky, se ukázala jako problém. Neprospívá ani fondu, natož péči o něj. Spíše začalo docházet stále více na hlasy skeptiků, že po první dostavbě depozitáře, k níž došlo v roce 2014, budou záhy neodvratně následovat další, a ani tak k zásadní změně nedojde. Odchod Národní technické knihovny v roce 2009 z jedné části areálu Klementina do nové vlastní budovy v Praze – Dejvicích sice Národní knihovně ulevil, ale situaci nevyřešil – její akutní problémy jen zhruba o dva roky oddálil.

Když koncem loňského roku proběhla médii zpráva, že letos započne generální oprava historické budovy Klementina, jejímž důsledkem bude nedostupnost vzácných fondů a určité paralyzování její nezastupitelné činnosti, vyvolalo to zvláště mezi představiteli společenskovědních oborů rozhořčení. Národní knihovna totiž supluje i funkci jakési ústřední knihovny Karlovy univerzity. Otevřený dopis ředitele Ústavu pro českou literaturu AV ČR řediteli Národní knihovny i vyjádření děkana Právnické fakulty UK obnažily skutečnost, kterou způsobil tehdejší prezident i primátor, když v podstatě zabránili výstavbě nové budovy Národní knihovny. Stanoviska akademických představitelů upozorňují na skutečnost, že řada knih, studií, vědeckých projektů zůstane nedokončena nebo budou dokončeny pouze za cenu kompromisů a chyb, respektive nastanou problémy se zpracováním diplomových a disertačních prací.

Zatím se s dokončením všech rekonstrukčních prací počítá v roce 2019. K rekonstrukci Klementina se vyjádřil i ministr kultury Daniel Herman v časopise Čtenář a to se slovy, že se nyní ukazuje, že rekonstrukci je možné rozložit do několika etap a knihovní fond stěhovat postupně, což umožní plynulejší poskytování služeb veřejnosti, byť pochopitelně s mírným omezením.

V již zmiňované, nedávno vládou schválené *Koncepci rozvoje knihoven ČR* se vrací do hry nejen nová budova Národní knihovny. Vláda chce podporovat výstavbu dalších nových budov určených přímo pro knihovny.

K podstatným bodům patří i zajištění dostupnosti vysokorychlostního připojení k internetu.

V neposlední řadě je potřeba dbát především na revitalizaci poboček a to z dlouhodobého hlediska (vzhledem k rozpočtovým možnostem) – vždy alespoň několik poboček v roce. Spěchá především knihovna na Smíchově a na Černém Mostě. Otázka finančních prostředků na rok 2017.

Vybavení knihoven nejnovějšími informačními technologiemi pro poskytování služeb, zvyšující se počty počítačů připojených k internetu.

Zajištění odpovídající prostorové kapacity pro ukládání fondů.

V rámci vybudování dalších sítí knihoven myslet na založení více biblioboxů, díky kterým se dají nonstop odkládat knihy zapůjčené z knihovny a určené k vrácení.

Dosud nejsou žádné knihovny v městských částech Prahy 18, 19, 20, 21 a 22 – zaměřit se na další možnost rozšíření služeb na tyto části Prahy.

Nabídnout stejně jako v USA možnost práce dobrovolníků.

5. Vzdělávání pracovníků

Veškeré navržené dílčí cíle této koncepce nelze realizovat bez kvalifikovaného personálu. Jestliže nás doba tlačí být více online, je zapotřebí, aby většina knihovníků dokázala poskytnout minimálně informace o elektronických službách Městské knihovny. V průzkumech současné společnosti můžeme pozorovat, že až 50 % knihovníků je spíše starší populace a nemají ani patřičné knihovnické vzdělání. Zato ale mají výbornou praxi. S centralizováním systému půjčování knih ale nelze pracovat jen s dlouholetou praxí, nýbrž neustále pracovat na systému rekvalifikace a školení pracovníků tak, aby se z nich v tomto oboru stávali profesionálové (v rámci celoživotního vzdělávání).

Připravit metodiku a plán pro systém inovačního vzdělávání pracovníků na úseku knihoven, možnost motivovat je při sbírání kreditů za absolvování kurzů.

Aktualizovat systém odměňování pracovníků, například lepší platové podmínky při práci s digitálním systémem.

Podporovat kurzy pro knihovníky v rámci dotačních programů (nadále pokračovat v realizaci programu VISK), realizovat vzdělávání v rámci tzv. regionálních funkcí jednotlivých knihoven.

Implementace samoobslužných technologií do knihoven pomůže zlepšit celkovou úroveň a kvalitu organizace. Potřeba, aby každý zaměstnanec dokázal obstát při odborné asistenci při uspokojování požadavků a potřeb zákazníků.

Neomezovat se pouze na přímé vzdělávací aktivity, ale i na předávání potřebných informací jinou formou - prostřednictvím metodických letáků, e-learning atp.

Úzká spolupráce s odbornými středními, vyššími a vysokými školami – studijní obor knihovník – zároveň zlepšit platovou strukturu pracovníků tak, abych vznikla motivace pro mladší ročníky. Přehodnotit hmotnou i nehmotnou část platu.

Podporovat součinnost Národní knihovny ČR.

Závěr

V tomto stručném návrhu koncepce rozvoje Městské knihovny jsou shrnuty nejdůležitější předpoklady pro zlepšení kvality poskytování služeb a zefektivnění práce s její správou. Postupným prolínáním veškerých (a mnohých dalších) bodů lze nalézt rovnováhu v systému příspěvkových organizací, které jsou zřízeny k plnění úkolů ve veřejném zájmu, jako je Městská knihovna Praha. Bez politické podpory to však nepůjde. Bez ní zřejmě nelze uspokojit ani jednu z nejzákladnějších podmínek pro rozvoj vzdělanostní společnosti, již existence špičkových knihoven je. Přitom právě „kauza blob“ demonstrovala, k čemu vede nekompetentní zasahování do práce odborníků, v daném případě architektů a knihovníků. Místo toho stojíme před dramatickými důsledky předešlého vývoje, který bude stát nemalé finanční prostředky a beztak dospěje ke stejnému řešení, totiž k nezbytnosti řešit situaci vždy komplexně s výhledem minimálně jednoho desetiletí. Zaměřit se na to aby Městská knihovna v Praze sloužila k uchování historických fondů, k činnosti restaurátorských ateliérů, k návratu výuky některých specifických univerzitních oborů jako knihovnědy, knihovnictví či dějin umění. A v neposlední řadě: aby tento skvost nadále lákal turisty z tuzemska i ze světa.

Souhrn prostředků veřejných rozpočtů v letech 2017–2020³

v tis. Kč

Tematické priority	2 017	2 018	2 019	2 020	Celkem 2017–2020
1. Knihovny ve virtuálním prostředí					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	191 520	196 400	196 400	196 400	780 720
Další zdroje **/	94 560	94 560	94 560	94 560	378 240
Celkem	286 080	290 960	290 960	290 960	1 158 960
2. Knihovny jako otevřená vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	27 010	24 180	25 080	26 100	102 370
Další zdroje **/	175 480	174 650	174 920	174 650	699 700
Celkem	202 490	198 830	200 000	200 750	802 070
3. Budování knihovních fondů a informačních zdrojů					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	37 350	36 950	36 950	36 950	148 200
Další zdroje **/	75 230	372 930	388 930	430 800	1 267 890
Celkem	112 580	409 880	425 880	467 750	1 416 090
4. Trvalé uchování tradičních knihovních dokumentů					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	126 900	62 900	42 800	42 800	275 400
Další zdroje **/	0	30	0	0	30
Celkem	126 900	62 930	42 800	42 800	275 430
5. Výstavba knihoven, podpora infrastruktury ICT v knihovnách					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	391 230	391 350	391 280	391 200	1 565 060
<i>další zdroje</i>	<i>v rámci provozních prostředků</i>	<i>v rámci provozních prostředků</i>	<i>v rámci provozníc h</i>	<i>v rámci provozníc h</i>	<i>v rámci provozních prostředků</i>

³ <http://ukr.knihovna.cz/koncepce-rozvoje-knihoven-cr-na-leta-2017-2020/>

	<i>provozovat elů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>	<i>provozovat elů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>	<i>prostředk ů provozovatelů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>	<i>prostředk ů provozovatelů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>	<i>provozovatelů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>
6. Systém hodnocení a marketing veřejných knihovnických a informačních služeb					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	1 160	1 180	1 180	1 180	4 700
Další zdroje **/	300	300	300	300	1 200
Celkem	1 460	1 480	1 480	1 480	5 900
7. Vzdělávání pracovníků knihoven					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	140	100	0	0	240
Další zdroje **/	42	30	0	0	72
Celkem	182	130	0	0	312
8. Knihovny jako vědecko-výzkumné instituce					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	2 000	2 000	1 500	1 500	7 000
Další zdroje **/	0	0	0	0	0
Celkem	2 000	2 000	1 500	1 500	7 000
<i>Finanční zdroje souhrn</i>					
Priorita 1–8	2 017	2 018	2 019	2 020	Celkem
Ministerstvo kultury */	777 310	715 060	695 190	696 130	2 883 690
Další zdroje **/	345 612	642 500	658 710	700 310	2 347 132
Celkem	1 122 922	1 357 560	1 353 900	1 396 440	5 230 822

*/ program VISK, Kulturní aktivity, provozní prostředky SPO včetně programového financování, VaV

**/ rozpočty územních samosprávných celků, jiné kapitoly SR, ESF a další fondy